

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Herma[n]ni buschij pasiphili Ser||mo: Colonie in celebri
Synodo ad cleru[m] dictus: conti||ne[n]s accurata[m]
exhortatione[m]: ad studiu[m] sacre scripture**

Busche, Hermann von dem

[Köln], [1509]

VD16 B 9946

De sac. sc[ri]ptu. vtilitate Pars. iij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31464

eple. Preterea ad Timotheū. ij. ad Titū. ad Philemonē. ad He-
 breos singule. his subiūgit Actū aplicoz liber vnicus. Deinde
 septē adscribunt eple: q̄ canonicē dicunt: q̄b addit̄ in calce Apo-
 calypsis: ip̄m q̄dāmodo sacre bibliothecae agmen cogit. Nec no-
 ui testamēti scriptura: hec euāgelica doctrina nimirū iā Helim ē
 illa ex plurima densitate palmarū amena: z. xij. aplicis fontib; ir-
 rigua: e quib; deriuatē aque: toti mūdi (vt inq̄t Hierony.) siccit̄
 ratē rigāt: q̄b; nihil amaritudinis inest: nihil myrre: e q̄b; absq̄
 scrupulo bibi: absq̄ vlia (vt inq̄t Origenes) difficultate potat.
 Noz itaq; legis: siue testamēti vtriusq; libroz (vt iā paulo ante
 etiā dixi) licz diuersa q̄dam narrare videant̄ interdū: z a diuersis
 scriptozib; editi existāt. eadē tñ sacramēta sunt oīm. Om̄es vnuz
 agnū: Jesum ch̄m dñm n̄m: coronas suas p̄stratis vultib; of-
 ferētēs: adorāt. Om̄es diuersis q̄dē narratiōib;: veluti p̄ diuersi
 gn̄is prata fragrātia: vno tñ sp̄ritu: nos ad illū felici beatoq; cō-
 pendio pducūt: q̄ in cātico dilecte sue sp̄se: hoc ē: fideli aīe dicit.
 Ego flos cāpi: z liliū pualliū. Tanta ē inquā oīm vtriusq; instru-
 mēti libroz p̄sonātia: tāta cōcinnitas: vt ob eā tā p̄petuā: ingēq;
 inter se p̄cordiā: nō libri: sed vn̄ liber esse cūcti dicant̄. iuxta illō.
 In capite libri scriptū est de me. Et p̄fecto si vlla: vel minima: re-
 pugnātia in sacris libris ostēdi potuisset: tot p̄sertim p̄his genti-
 lium: ad hoc vnū opus infestissimo animo: om̄ia industrie: z sol-
 lertie sue vela laxantib;: nimirū ostēsa aliquādo fuisset. Sed mē-
 dacij veritas argui nō potuit: nec p̄figari ab aduersarijs quātū-
 vis ānitentib;: sed potius (vt Esdre verbo nūc vtamur) Iniqui
 om̄es filij hominū: z iniqua illoz opa: z nō est in ipsis veritas: et
 in sua iniquitate peribūt. veritas autē manet: z inualefcit: z viuūt: z
 obtinet in secula seculozū. Veritas inquā que dicit. Accipite dis-
 ciplinam meā: z nō pecuniam: doctrinā magis: q̄ aurum eligitē.
 Hunc ad sacre scripture vtilitatē transeamus: quā statuo (vt di-
 xi breuiter) in humanarū diuinarumq; rerū cognitiōe: celestium tu. vtilitate
 et eternoz bonoz p̄missione: om̄iūq; tēporaliū aduersitatū cō-
 solatione. De diuinis: z humanis reb;: velut iudices decernere: De diuioz
 hanc p̄fessionē suam esse: mundani p̄hi: olim nō arrogāter soluz: hūanozq;
 sed etiā (vt mihi videri solet) falso gloriati sunt: quū interim vtre cognitiōe.
 q̄: hoc est: tam humane: q̄ diuine ignorarent̄ ab illis. An alicui Et an ea ex
 satis explorate videbunt̄ res humane: qui hoies semp fuisse: so-
 la coniectura docuerit magis: q̄ vllō certo argumento euicerit: fectē possit.
 Quāto ergo hec scriptura certū nouit res hūanas: q̄ haud q̄q; Caput. j.

dubie mihi et vacillater: sed affirmate et p̄stater d̄t primū hominē
de limo terre: p̄ditore deo formatū ad imaginē: et similitudinē ipsi⁹.
An illis poterit de reb⁹ hūanis recte credi: q̄ quū in opatōe vir/
tutis: summū bonū esse decernūt: nullū tñ aliud: nisi hui⁹ calamit/
tose: lachrymoseq; vite bonū norūt: Quāto ergo verius hec do/
ctrina: res humanas extimat: q̄ hortat nō in hac vita: nos figere
spes nr̄as: cui⁹ dies pauci sunt et pessimi: sed ad futurā potius oīa
nostra studia: cogitatioesq; extendere: An inquā illos putē plene
hominis p̄ditionē vestigādo assecutos: q̄ et si anime immortalitatem
scire se ostēdant: vbi post mortalis hui⁹ corpis solutionē: et q̄ de/
mū sorte victura sit tamē ignorāt: Quanto ergo sacra pagina: de
reb⁹ hūanis mihi exploratius loquit: q̄ nihil firmi esse: nihil certi
boni in hac vita palā p̄fatur: q̄ oīa bona: oīa p̄mia mea in futura
vita mihi reposita esse ostendit: eoq; me desideria mea: vota mea
oīa dirigere atq; trāsmittere iubet. Hanc vero vitā: t̄ps pegrina/
tionis: t̄ps lachrymarū: exilium: vmbzā: fumū: somnū appellat.
Dīa p̄terea plena insidiarū: plena discriminū: plena laqueoz esse
mihi fideliter insinuat: atq; ideo vel vni⁹ momēti p̄tulo: securū
esse vetat. Cōtra vero semp vigilantē: sollicitū: suspēsū: puiduz
esse monet. Et nūc vt diligentē: ac rerū suaz satagentē patrēfamī/
lias: furē nocturnū timere: nūc vt prudentē p̄ginē cū oleo sc̄toz
operū: in media nocte hui⁹ tenebrose vite: sp̄si mor̄ ad futuri ad/
uentū timide p̄stolari. Ne si forte impatus: cū extincta lampade: et
fortū sc̄tificationis oleo lumē nō habēte: illi occurrero: a nuptijs
eius (q̄ abominor verbū) in eternū excludar. Quid hac vtilius
scriptura: q̄ me tot instruit exēplis: tot erudit monitis: tot fragili/
tatis mee admonet locis. Que mihi supbo d̄t. Quid supbit ster/
cus et cinis: Multiplicāti diuitias p̄ fas et nefas. Melius ē inq̄t
parū cū iusticia: q̄ mlti fruct⁹ cū iniq̄tate. Arrogāti d̄t. Abomia/
tio d̄ni est oīs arrogās. Cōuersum aut̄ ab hac veritate: ad mun/
danas fabulas (voco aut̄ fabulas quicqd̄ extra vnā hāc scriptu/
rā est) his increpat. Cor sapiētis q̄rit doctrinā: et os stultoꝝ pasci/
tur impitia. Auaro ingerit. nihil iniquus: q̄ amare pecuniā. Im/
memori fragilitatis humane: et in p̄speris (vt fere euenit) sui obli/
to: exertissima p̄ Esaiā voce clamat. Dis caro fenū: et oīs glia q̄si
flos agri. Qd̄ si altius p̄penderēt q̄dam: q̄ nūc auro coruscāt: ar/
gēto: gēmis: purpura fulgēt: et stipati famuloꝝ gregib⁹: p̄ humilē
plebē sublimes incedūt: p̄cul dubio: de ista pōpa imodica: et va/
na diuitiarū iactātia: aliqd̄ saltē minuerēt: cogitantes se esse ber

bam feni: gloriã vero hãc tẽporariã agri flosculũ: tãtulo hore mo
mẽto decisurũ. Et pfecto incertũ: ac fragile nimĩũ ẽ hoc vite mu
nus. Malignũ vero z breue (vt verissime inq̃t Plini⁹) in his eti
am: q̃b largissime ptingit vniuersuz vtiq; cui tps intuẽtib⁹. Quid
q̃ estimatiõẽ nocturne q̃etis: solũ dimidio quisq; spacio: vite sue
vuit: pars eqna morti silis exigit: aut pene si non ptingat q̃es: re
putent mō infantie anni: q̃ sensu carẽt: z senectẽ in penam viua
cis. Tot p̃terea piculoz genera: tot morbi: tot met⁹. Ecce vobis
qui hãc vitã diligitis. Ite nũc: z in ea vobis certã spem ponite fe
licitatis. Cui⁹ dimidio spacio: mortuis silis iacem⁹. Alterius di
midij: spacio pene dimidio: aut infantia desipim⁹: aut senectã de
ficim⁹. Medio aut vite cursu: q̃ exoptatissim⁹ nobis: ptingere p̃t
periculis circũfundimur: morbis vexamur: metu exaiamur: curs
tabescim⁹: z veluti cruẽto vulturis rostro assidue exedimur. Vñ
tãta hec cecitas: tãta ignorãtia veri: obrepit hoĩb⁹ ch̃ianis: fili
is lucis: Vaud dubie oĩs mali: nobis radix z caput hinc existit:
q̃ nolim⁹ scire nos ipsos: senũ sum⁹: z nos deos sempiternos ar
bitramur: hemerobij flosculi sum⁹: z nobis imarcessibiles vide
mur. Alius nouas possessiones in dies veterib⁹ agglutinat. Ali
us alia sup alia eccliaistica (vt vocãt) bñficia: z in etate decrepita:
rome strẽnuus litigator: adhuc cumulat. Ali⁹ insanas edificioz
substructiones inchoat: z vt Nabal carmelus: horrea sua facere
maiora cogitat: q̃si adhuc multos ãnos beate hic: z molliter actu
rus: quũ p incertissimo habeat: vtrũ sit ad primã vsq; horã sup
uictur⁹. O verissimũ dictum psalmographi. Uniuersa vanitas
oĩs hõ viuẽs. Qd̃ beat⁹ Hieronym⁹: ad Barcellã testat de his
pprie: z peculiariter dictũ: q̃ vane p̃turbant amore diuitiaruz: in
quas sicut bellue cece inhiat: sine fine cupiẽdi z p̃gregãdi: thesau
rizantes sibi in terra: z ignorãtes cui p̃gregent eas. Nequa q̃ hec
fierent: si sanctorz poti⁹: q̃ alioz vestigia secuti diligẽter et sollici
te animo repeterem⁹ q̃tidie: q̃ sit breue om̃e tps hoc: ad eternita
tẽ p̃patũ. Hoc assidue p̃nceps patriarchaz sc̃tus Jacob cogita
uit p̃inde hãc memorabilẽ vocez misit: pauci z pessimi sunt dies
mei. Hoc idẽ Dauid p̃phetico spũ: q̃ regno beatior: vbiq; pre se
tulit: z p̃terea dixit. Dies mei sicut vmbra declinant. Qd̃ si nos
etiã cogitarem⁹ sedulo: nec potẽtia erigeremur: nec diuitijs incu
baremus: nec felicitate vlla terrena letaremur: oĩa (vt in Ezechiel
cõmentario: inq̃t Hiero.) cito auferẽda noscẽtes. Ut igit hũc lo
cum iã semel finiam⁹. Si aut qd̃ homo: z ad quẽ finẽ p̃ditus sit:

blasphemus magis enim de
tra. vide hiero. t. 9.
sile. ap. form.

perfecte ipsi scire optamus: qua utiq; sciētia: nulla ē nobis eque
necessaria: nō ex phis pfecto: aut secularib; libris: sed ex eruditio
ne canonica: sacraq; literatura omīno discendū est. Que sicut so
la pfecte hoīs cōditionē explicat: ita multo magis sola ē diuinor;
capax: quoz studiū z p̄tinua agitatio: tm̄ opep̄cium facit: vt sit
pene deū fieri diuina meditari. Unde sanct⁹ David: merito: qui
scrutan̄ testimonia hec: beatos vocat: z q̄ plurim⁹ semp ē in ore
meo: diuus Hierony. Q̄ inq̄t hec diuina cogitatio: q̄ augusta: z
q̄ vite plena ē. Q̄ quātū ip̄m hominē ad om̄e studiū p̄bitatis ac
cendit. Q̄ quātū illi maiestātē sui p̄mendat creatoris. Si p̄tutes
adamam⁹: in hac scriptura vniuersum virtutū agmē: agnoscit.
hic fides: spes: charitas. hic iusticia: patientia: benignitas: boni
tas: lōganimitas: māsuētudo: modestia: p̄tinentia: castitas: cete
reque amabiles virtutū oīm species turmatim (z nusq; meli⁹) spe
ctant. Si vita beata q̄ritur: sola hec scriptura viā: vel potius vie
cōpendiū mōstrabit: imo nobis ip̄m electoz ducē dabit: q̄ clau
sus in hoc libro vite: a rimantib; illū studiose reperit. Hic illum
repperit utiq; (monstrāte philippo) regine Candacis sanct⁹ eunu
chus: q̄ quū Esaiā p̄betā legēs: verba dñi cogitatione p̄ciperet:
lingua volueret: labijs p̄sonaret: ignorabat tamē eū: quē in libro
nesciēs venerabat: venit philippus (vt inq̄t Hieronym⁹) z ostē
dit ei iesum: q̄ clausus latebat in litera. Infelix homo: q̄ cōstitut⁹
in medio deserto Syn. id est: in medijs seculi hui⁹ tētationib;: z
militaturus aduersus infernalē Amalech: nō habet Iesuz electo
rū ducē: cui⁹ fiducia septus: armatura munit⁹: ignita aduersarij
tela repellat. Queram⁹ igit nobis sollicitē hunc inuictū ducē: p̄
quē impiū superbus Amalech: z q̄ramus eū in hac scriptura: nō
in auri neq; argēti metallis: q̄ ipsa sunt arma nocētissima: aduer
sarij nostri: q̄b; ille (heu timeo) multos iesu sanguine signatos: iā
veteranos milites opp̄ssit incautos: z infandis gehēne supplici
is: mācipauit p̄petim cruciādos. Eant itaq; sacerdotes Christi:
et seui Amalech pestiferis insidijs vltro morituri sese p̄mittant.
Hoc auctoritate scripture fret⁹ cōfidenter dico: qui aurū z argē
tum auidius seq̄tur Iesum ducē amittit: z dirū Amalech: sub q̄
infeliciter pereat deceptus inuenit. Quāto igit satius fuerit ibi
Iesum querere: vbi eū Eunuchus ille repperit: nō utiq; in ethy
opico auro sue regine eū repperit: qui aulam regiā tunc dereliq̄
rat: sed inuenit illum in sacris literis: quas etiā (tant⁹ amor legis
diuineq; sciētie fuit) in vehiculo tū sedens studiose lectitabat.

Ducem ad patriā: duces ad beatitudinē: dixi latere: et inueniri in
hac scriptura. Sed ut dux esse noster velit: opus ē eius volunta-
tem nobis studio indefesso exequi. hoc est: fugere sollicitate: que il-
le oderit: et impata illius sedulo perficere. Sed quō tandem sine sa-
crarū literarū assidua meditatio: quid illi placeat: quod contra dis-
pliceat: cognoscere perfecte valeam: apud memetipsum (que mea ē
obtusitas) intelligere perfecto nullo modo possum. Non possum in-
capere intra memetipsum: quō nequissimi Sathane profundā foueas
in dēsissimis tenebris cauere absque lucerna: sancti spiritus igne suc-
censa: queā. Opus est (ni fallor) ingenti lumine: ut omnes insidio-
sissimos illi laqueos securus euadam. Vnde fraudes: mille nocen-
di artes habet: nusquam a piculo tuti ingredimur sine hac lucerna
verbi dei. Hec nobis ciuitas hostis insidias late detegit: etiā il-
las: quas occultissimas pretereuntibus nobis struxit: ostendit: habet
etiam complures laqueos Sathan tam recōditos: tanque subtiles: ut
etiā oculatissimos sine hac lucerna fallere possint. Quis crederet
in hostes bello subactos: misericordiam posse aliquando fraudi esse
victori: apud deum. Et tamē ita legimus in historia regum populi Isra-
el Saul et Josaphat reges: dei offensam: huiusmodi pietatis ope icur-
risse. Quid minus credibile: quam nece et parricidio suorum: deo se gra-
tificari posse. Et tamen fides scripturarum manifeste docet: phinees: et
Leui filios: gratiam dei et cognatorum et propinquorum cedere meruisse. Quod
necessarium eēt ne hanc lucernam vix vix de manu reponerem: quod se-
pe nobis sagacissime ostendit: aliquid eēt peccatum: quod nullum nobis videtur
esse peccatum. Eo nunc veterum est prohibere: ut non peccasse nos putem
nisi ipsis altaribus admoliti impias manus fuerim: nisi omnia sacra: omnes
que ceremonias polluerim. Et audemus nobis ipsis: per se adulan-
tes dicere quod die Sufficere si non maiora: et enormia quam peccata per-
petrem: facile veniam eēt minoribus delictis. At istos Hieronymus sua gra-
uissima auctoritate acriter profutat dicens: eos dum aiali sapientia animos
suos occupat: spiritalem intelligentiam et noticiam diuine legis ignorare. Sed
iam parum et illud quam. An nihil insit omnino piculo: nihil mali: si di-
uinam legem: sacerdos somniculose negligat: aut etiā fortasse penitus
ignoret: quales vereor: ne multi vulgo agnoscat: et pretereuntium digitis
denotent palam in plateis: quod tamen (si diis placet) magnis presunt eccle-
siis: et quod pabulo Christi oues pascere debent: eo impium (o miseram
miseriam) ipsi pabulatores: pastoresque indigent. Quid pro deum immortalē
spei est relique: vbi ipsi duces cecorum: ceci oberrant: Vbi qui alios
spiritualis petre: aqua salutari potare debent: petram banc ipsi

¶

vbi sit ignorat. Et si quis eos sistat ad petram hanc: p̄ inestabili impetritia illa (nō em̄ p̄bet salientē vite laticē nisi sedulo percussa) p̄cutere: aut aperire vllā salubris aque venā nesciūt. Legim⁹ in Gene/si: q̄ Rebecca filia bathuelis: quū puer Abrae ad puteū nachor illi dixisset: paucillū aque mihi ad sorbendū prebe de hydria tua: r̄nderit: bibe mi dñe: quē ⁊ camelis tuis hauriā aquā: donec cuncti bibant. Hec nimirū est figura sacerdotū: q̄rū interest docere in ecclia (quā inuenio p̄ Rebecca designari) q̄ his verbis figuris admonent: quotidie venire ad puteos scripturarū: ad aquas spūs sancti: ⁊ haurire semp: ⁊ tantū etiā haurire: tantūq; aq̄s abū dare salutaris doctrine: vt cūcti cameli: hoc ē: prauī: viciosiq; oēs bibant: ⁊ quo ad eius fieri p̄t: virtutib; p̄pleant. Eodē ⁊ illud spectat: q̄ de victimis salutarib; ip̄m pect⁹: ⁊ brachiū dextrū dabatur Aaron: ⁊ filijs eius legitimū sempiternū Flā eo intelligimus interp̄te diuo Hieronymo: p̄cipuā esse debere in sacerdotib; legis doctrineq; noticiā: eo q̄ sensus sit in corde: habitaculū autē cordis in pectore. Per brachiū vero: bona opa accipim⁹: in q̄b; nihil fedi: nihil p̄spiciat sinistri: ⁊ ideo brachium hoc: qd̄ accipiebāt sacerdotes dextrū erat. Sed ⁊ sepatū erat: q̄ sacerdotis opa compatione p̄tutū ei⁹ a cūctis hoīb; reliq; sepatim: velut lumen aliqd̄ a tenebris lucere debeāt. Tribuebant p̄terea: de macello p̄uato: ⁊ publico (vbi nō religio: s; vict⁹ necessitas spectabat tm̄) tria alia adhuc mēbra sacerdotib; brachiū: de q̄ dictū iam ē: ⁊ venter: q̄ recordent̄ momētanea gule blādimēta: in secessum p̄ici: et ob eā rem: mentib; deo p̄secratis: ea q̄ stercois sine p̄dēnentur: esse relinquēda luxuriosis: quoz deus v̄ter ē: ⁊ glia in cōfusione eoz. Tertiū mēbrū maxilla erat: q̄ (vt idē Hiero. docet) eruditū sacerdotē: eloquentēq; esse debere significat: eaq; doctrina: ⁊ eloquētia. s. in maiorib; sacerdotib; hoc ē: p̄latis: p̄cipue desiderāt: quo videlicet scientiā fidei: nō sine ornamēto sensuum: ⁊ adsertionū fulgore depromāt: vt inq̄t Origenes: qd̄ auree lamine (de q̄ Leuitici. viij. refert) p̄tificis capiti ip̄positus designat ornatus. Nō puto aut̄ nūc valde erigendū a nostris sacerdotib;: vt eloquentes sint: cū quoz bona p̄te satis p̄clare agerēt: si modo grāmaticā nō penit⁹ ignorarēt. Sacerdotes certe ipsi sunt q̄ (vt legit̄) in mēsa cū p̄ncipe sedēt. Quapropter hos oporteret vtiq; intelligibiler intelligere: oēm sermonē sacre illi⁹ mēse: iuxta pabolā Salomonis dicētis. Quū sederis vt comedas cū p̄ncipe: diligēter attende oīa: q̄ sunt posita ante faciē tuā. Sacerdotes sunt: q̄b; d̄.

Vos estis sal terre: hoc si infatuatū fuerit: foras p̄iciat in tantūq̄
perdit nomē dignitatis: vt nec in sterq̄linio q̄dem vtile sit: q̄ alio
q̄n credētiū solēt arua p̄diri: et sterile aīarū solū pinguescere. Sa
cerdotes sunt q̄b̄ d̄r. Vos estis lux mūdi: q̄ illoz sit ip̄imis ha
bere sciētīā dei. Si ergo hi q̄ lux alioz vocant̄ tenebre fuerint: et
sanā doctrinā ignorauerint: ipse cogitate tenebre: quāte erunt.
Saluator n̄r (vt in Matthei euāgelio legit̄) se tētantibz saddu
ceis. Erratis inq̄t nesciētes scripturas: neq̄ virtutē dei. Quō Die
rony. exponēs p̄terea inq̄t errāt: q̄ scripturas nesciūt: et q̄ igno
rāt scripturas: p̄sequēter nesciūt p̄tutē dei. Si igit̄ ignorātia sc̄p
turarū facit errare: et deinceps q̄z virtutē dei nescire: nō videt̄ du
bitandū: q̄n scripture noticia sit sacerdoti maxime necessaria: ne
errādo virtutē dei. i. Jesum ch̄m: aliq̄n p̄ ignorātia infelix neget
Tropologicē: iuxta Gregoriū cecus intelligit̄: q̄ sup̄ne lucē p̄tē
plationis ignorat. Un̄ annotādū: cecū aīal esse sacerdotē indo
ctū. Ignorātia: vt Leo inq̄t Si in laicis videt̄ intolerabilis: q̄n
to magis in his q̄ p̄sunt eccl̄ie: nec excusatione ē digna: nec venia
Nō toleret ergo in se Achis regnū: sacerdos d̄ni: hoc ē: ignoran
tie: et erroris ip̄erū nō foneat sacerdos ch̄i: ne ipse nimirū ver
David: corā illo mutet aliq̄n vultū suū: et abeat ab eo: ignoratus
q̄z p̄dēnet ignorantē. Hecilla ē fames (vt opinor) quā inualescē
tē sup̄ terrā viri sancti magnope fugerūt. Sic orta iterū fa
me: p̄ter illā porē: q̄ facta narrat̄ tp̄ibz Abzabe: abijt ad Abime
lech regē palestinoz: i gerara sancti Iaac. Liquec igit̄ famē hāc
hoc ē: diuine legis ignorātia: velut tabificā aīe pestē: viros sc̄tōs
refugisse semp: atq̄ vitasse. Quare etiam haud facile inuenias in
scripturis diuinis: q̄ Jacob: aut filios eius. i. iustos hoīes (sicut
de egyptijs d̄r) fames opp̄sserit. Que: quū de sanctis loquūtur:
famē dicūt inualuisse sup̄ terrā: nō sup̄ eos: Quū autē de iniustis
agūt: ipsos dicūt fame opp̄ssos. Iusti igit̄ et sancti viri aīam: non
affligit̄ hec fames: sed terrā: hoc est: hoīem terrena: et nō q̄ sursum
sunt sapientē: arctat: atq̄ angustat hec feralis inopia: quā ventu
rā vltimis tp̄ibz sup̄ terrā: q̄dā p̄phetarū sermone neutiq̄z obscu
ro ita p̄dixit. Ecce dies veniēt d̄r d̄ns: et emittā famē sup̄ terrā: nō
famē panis: neq̄ sitim aq̄: s̄z famē audiēdi verbū dei. Utināz hec
nō dixerit p̄pheta ille de diebz p̄sentibz. Utinā nō sint et terra nūc
sacerdotes ipsi: patietes famē verbi dei: legis mādata nō audien
tes: correptiōes p̄phetarū nesciētes: p̄solatiōes aplicas: euāgeli

¶

¶

o

cāq; medicinā ignorātes. Nō sint igit̃ speculatores ceci sacerdo
res: nō sint lucerne caligātes absq; lumie. Lucerna em̃ si sup can
delabrū posita: nō luceret his: q̃ sunt in domo: idigna sane videre
tur: q̃ poneret̃ ibidē. S; digna magis: q̃ p̃tinuo frangeret̃. De
minerit̃ igit̃ sacerdotes: z p̃cipue maiores illi: q̃ p̃sunt: vt habeāt
oleū scripturarū: qd̃ luceat his q̃ sunt in familia dñi: ne forte gra
uiter irat̃ aliquñ dñs: arreptos de cādelabro: hoc ē: ex alta ista: et
sublimi dignitatē specula (ad quā ipudēter subreperūt) p̃cipites
affligat eos ad terrā mortuoz: q̃s erat factur⁹ heredes: habitato
resq; terre viuetiū. Formidēt inq;: hāc ne p̃tingat qñq; ipsos au
dire horrēdā exprobrationē. Lac p̃sumitis: z lana vos tegit̃: z qd̃
crassuz ē interficit̃: z oues meas nō pascitis. Qd̃ infirmatū ē: nō
cōfortatis: qd̃ egrotat: nō corrobortatis: qd̃ p̃ritū ē: nō colligat̃
qd̃ errat: nō reuocatis: qd̃ perit: nō inq̃ritis: sed insup qd̃ forte ē:
cōficitis: itaq; oues mee late errāt z disp̃gunt̃. **U**iuo ego inquit
dñs: z inq̃rā oues meas de manib; ṽris. **V**idete iā (si vacat) ṽtrū
istis pastorib; leuiter denūciat̃ iudiciū: a sic dicēte. **U**iuo ego: et
inq̃rā. hec testificatio vite (vt inq̃t Augustin⁹) tanq; iuratio que
dā dei ē. Quare si sapiūt: nō p̃tēnant q̃si leue: qd̃ tā serio sibi p̃di
ctū intelligunt. **N**ec ad eos tm̃: q̃ nūc vulgo pastores noīant: et
in vna tm̃ aliq̃ parochia reb; diuinis opant̃. hec iā loq̃mur: **I**p
sos etiā (q̃ forsā putant: nihil opus sibi esse isto lumine: qd̃ plebi
luceat) opulētos z purpuratos **L**anonicos: **D**ecanos: **P**reposit
tos: sed qd̃ attinet p̃censere noīatim multos: ipsa religionis capi
ta ep̃os vna hic sacerdotis: pastorisq; appellatiōe p̃plector. **N**az
quos alios errātes: magis sequit̃ vulgus: q̃ quos: vt p̃latos: du
cesq; eccliarū intuet̃. **S**ūt ergo z ipsi (nisi nolūt intelligere) etiā
lucerne: supra cādelabrū posite ad hoc: vt luceāt. **Q**d̃ si mō nō fe
cerit: metuāt p̃tinuo: ne frāgant̃. **S**int igit̃ vasa sancta: vasa mū
da: q̃lia decet esse vasa ecclie: q̃ ṽtriq; illos pascit: cui⁹ ṽtriq; lacte:
et lana ferociūt: ne exacerbat⁹ om̃ipotēs de⁹: in cuius manus
horrendū est incidere: tanq; vas figuli cōfringat eos. **E**t qd̃ ali
ud ipsi sunt in manu p̃potentis dei: q̃ lutū molle in manu figuli.

Ut igit̃ sanctificent̃: vt luceāt: cōparent sibi nō aurū: cuius terre
De celestīū na: nec duratura possessio est: sed oleū illius lucerne: que inq̃t **A**c
et eternoū cipite disciplinā meā: z non pecuniā: doctrinā magis: q̃ aurū eli
bonoz pro gite. **S**icut humana: z diuina: vnde p̃fectius discant̃: q̃ ex sacra
m̃istiōe. **L**a scriptura: nihil est amplius. **I**ta vnde audiam⁹ beatā z eternam
put. ij. vitam: nobis certo z constanter p̃mitti: p̃ter q̃: ex diuinis bisce

oculis: nullū aliud preterea scripture genus inuenit. Hec no-
bis in Esaiā dicit. Oculis non vidit deus absq; te: q̄ preparasti
expectantib; te. Que verba Paulus ad Corinthios repetens:
scriptū est inquit: q̄ oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor
hominis ascendit q̄ preparauit deus diligentib; illū: Et in sancto eu-
angelio: saluator noster: ip̄e suis discipulis: hoc est: om̄ib; se in ve-
ritate diligentib; d̄t. Copiosa est merces vestra in celis (multi ex
sententia sua: hic aurum mallent: pro nihilo habētes terram desi-
derabilem) idem alibi: in eodem euangelio: pollicet futurū: quā-
do iusti: deteris omnib; tunc lachrymis ab oculis ipsorum: au-
diant securi: et leti vocem hāc. Venite benedicti patris mei: pos-
sидete paratū vobis regnū: a cōstitutione mundi. Quid pmissio
ne hac grandius: Quid felicius: qua quū passum in scriptura sa-
cra: efficacissime: et blādissime recreemur. Verito igitur cū Da-
uid delectaremur in testimonijs eius: sicut in om̄ib; diuitijs: et co-
gitando: agendoq; huc tenderem;: Huc curriculo curreremus.
Agri: pecunie: honoris: quarū rerū inmodica inter mortales ar-
det ambitio: cupiditate calcata. Huc toto impetu ferremur: hic
flere: hinc suspirare: hinc gestire: hinc letari deberem;. Et testi-
monia hec diuinorū voluminū: desiderabilia sup̄ aurū et lapidem
preciosum: multū dulciora sup̄ mel et fauū: semp̄ sub oculis retinere
mus: semp̄ legēdo: psallendo: meditādo voluerem;. Hinc vota
nostra suspēderem;: hinc cogitationes nostras erigeremus: hinc
mētes nostras excitarem;. ad hāc vnā future beatitudinis spem
totis aīe nostre viscerib; cōuerteremur: qua excepta: nulla homi-
ni spes ē reliqua. Nā spes que videt: ea quidē spes nō ē. Quo ma-
gis miror: tanta sollicitudine: nihilomin; adhuc emere terrena p̄-
dia: etiā nunc ipsos religiosos. Olim vēdebant hec: qui seculo re-
nūciabant: sed inter rerū temporalium hmōi negotiatores: hi ad
primos fere ordines nunc recurrerunt. Ergo etiam (vt quis for-
tasse non falso coniectauerit) quū plurimas et latissimas: in cir-
cuitu possessiones: nō sine obliuione interim (vt vereor) et in me-
moratione beneficiorū dei p̄pauerunt: quū domū domui p̄uinxer-
rūt: et agrum agro copulauerunt vsq; ad terminū loci: quasi soli
in medio terre habitaturi: sepe dispensatione diuina: nec opi-
pore: longisq; molestijs (ne dicam sordibus) acquisita: breui mo-
mento: veluti quedam rapida procelle tempestas tollit: neq; euer-
tit. Quot creditis isto modo: locupletissima olim monasteria:

ad aridū: et vix respōdentē necessitati victū redacta: Quasi euiden-
tissime: p̄ has fortunarū vices: et erūnarū recursus: arguēte deo:
ac dicēte ipsis religiosīs monachis Habētes victū et amictū his
cōtenti sitis. Si autē hūc finē mihi p̄teritis: et terrenas vobis di-
uitias: susq; deq; cumulatis: ecce ego vicissim sup̄ vos bellum et
gladiū: q̄ rursus oīa inuitis extorq̄at: inducā. Et quorū tū sc̄ti vi-
ri: hec terrena: tā sollicitē abiūt: Que si cant p̄ oīm gētiū memori-
am: p̄ oīa exēpla historiarū: inueniēt semp̄ oīm maloz: et p̄ turba-
tionū causam suis dñis extitisse. Quorū ergo aduersus p̄siliū dñi
saluatoris (viciq; recte et salubriter p̄sulētis) temere adhuc appe-
tūt istā māmonā iniquitatis: q̄ridie turbantē: interpellātēq; ocium
(cui se p̄secrauerūt) dñice pacis Mira res Nemo nūc ferme Ab-
bas: nemo Archimādrīta: bñ censet p̄fuisse suo p̄uētui: nisi q̄ no-
uos reditus: et noua latifundia p̄orib; adiecerit: nec (q̄ad vixit) ac-
q̄rendi voto finē fecerit. Non possum silētio h̄ tegere: q̄d mihi in
quodā religiosoz cetū Quorū nō haberēt apud se sacrarū l̄farum
scholas interrogāti: ab vno eoz: ad loquēdū patiore inter ipsos:
aliq̄n r̄sum adhuc recordor. Nobis inq̄t p̄optandū ē: habere tē-
porales poti⁹: q̄s l̄ratos. Sed nōne L̄hs in euāge. dixit t̄pales
esse: in q̄b; verbū dei radices nō agat: et p̄pterea p̄tinuo arefcat.
Esse autē monachū: et simul t̄palē: q̄d hoc aliud esse putē: q̄s eūde;
neq; frigidū: neq; calidū esse: de q̄ in Apoē. Joānis. capite. iij. sic
scribit. Scio opa tua: q̄z neq; frigid⁹ es: neq; calidus: Utinā fri-
gidus eēs: aut calidus: s; q̄z tepidus es: et nec frigid⁹: nec calidus
incipiā te enomere ex ore meo. Qui h; aures audiēdi audiat Do-
nachi fere quū terrenis possessionib; abūdauerint: felices se et be-
atos iā ducūt. Sed tūcāt ne tūc vel maxime: et ceci: et nudi: cor-
rā summo illo: et eq̄ssimo oīm estimatore: ac iudice dephendātur.
Audiam⁹ hic oro vos q̄d Hiero. ad Hieporianū monasticā vitāz
p̄fessum scribat. Obsecro te inq̄t: et repetēs iterū: iterūq; monebo
ne officiū clericat⁹ gen⁹ antiq̄ militie putes. i. ne lucra seculi in
L̄bī q̄ras militie: ne plus habeas: q̄s q̄n cleric⁹ esse cepisti: et di-
catur tibi clerici eoz nō p̄derūt eis Nonnulli em̄ sunt ditiores mo-
nachi: q̄s fuerāt seculares: q̄ possidēt opes: sub ch̄zo paupe: quas
sub locuplete: et fallace diabolo nō habuerūt: vt suspiciat eos ec-
clesia diuites: q̄s mūdus tenuit ante mēdicos. hucusq; ad p̄buz
Hiero. Et certe n̄ri t̄pis ch̄rianoz mores (absq; inuidia vero) si
cū p̄scis illis p̄ferant: p̄fecto lōge excidim⁹ ab illoz viuēdi p̄tinen-
tia. Pro se mihi q̄sq; acriter rogo intēdat animū: q̄ vitā: q̄ mores

fuerint per quos viros: at quib⁹ artib⁹. res chꝛiana et euangelij
maiestas primū p vniuersuz terrarū orbe pagata ē: labēte deide
paulatim disciplina: secū cogitet vt sensim qz partū illud. et p oīa
pene mundi regna auctū Lbꝛi iperū magis. magisqz dilapsus sit
pmo amissim⁹ Aþhricā. deide tota moꝛasia sarracenis ⁊ thurcis
cessimus. postremo etiaz maiore. ⁊ nobilioꝛe pte Europe adēpta
vix in angusto ei⁹ angulo herem⁹: Adeo pꝛfecimus p diuitias no
stras. Perseuerem⁹ mō (vt instituim⁹) amare diuitias. nec vn /
q̄ interiz vel raro q̄ timorē dei docēt ꝓsulere scripturas. ⁊ aliqñ
(vt timēdū) oīa que hacten⁹ salua nobis manserūt. in ꝓceps da /
binus. Olī pmo loco cōtinentiam. velut singulare fundamentū
quoddā in aio collocabāt chꝛiani (ecclesiastici ꝓcipue) atqz ita
demum reliquas super hanc. ꝓgebāt edificare virtutes. Scri /
bit autem philo iudeus (vt Eusebius. ⁊ Hierony. meminerūt)
in libello: quem de vita theoretica attulauit. apd ecclesiam alexā.
drinā tā arctam vite continentiam ipsos chꝛianos seruasse olim
suis temporibus: vt totum diei spacium: in sacrarum sedula lecti /
one scripturarum insumētes numq̄ añ solis occasuz cibuz cepe /
rint (tam honestū testimoniū habuimus tūc etiā ab hoīe. q̄ foris
erat) q̄sdā vero post triduū. ad cōmunionē refectionis: ob dulce
dinē sacri studij vix venisse refert. immo etiam (quod iam forte vi
debitur vix vllam veri speciem habere nꝛis hominib⁹) non nul /
los ī ꝓfundioꝛe itelligētia sacroz volūinū ꝓsantes. tāqz copiosis
dapib⁹ auide ibiātes expleri neq̄sse. ⁊ ꝓtuēdo adeo acriter īflāma
tos: vt nec quarto iam. nec q̄nto sꝫ sexto demū die: nō tā desidera
tū. q̄ necessariū corꝓi cibū indulserint. De⁹ me⁹. q̄ suavis illis
fuit spirit⁹ tu⁹. ⁊ q̄ oīo fere nihil eo nꝛm nūc palatuz excitat nos
nūc (si tñ ꝓhas ē vera ꝓloq̄) Lepolle. vꝫ alicui⁹ alteri⁹ rabule fo /
rēsis: de solo pane lucrādo garrient⁹: cautelas: aut (si demus co /
gnata vocabula reb⁹) interdū meras imposturas: studiosi⁹ legi /
m⁹: q̄ diuinas traditiōes e q̄bus ꝓinde atqz e fonte scō: sal⁹ aīa /
rū: nectar eterne vite haurif: qd tēpus ꝓsci illi fideles animi (vix
habitis vite necessarijs) ī ꝓscrutāda volūate diuina exscꝓtur⁹ ca
nonic⁹: totū deputabāt: id contra: nos pene totū (de ꝓmessatōi /
bus. ⁊ potationibus nꝛis taceo) serēdis litib⁹: ambiēdisqz tribu
nalibus terim⁹. Quis aut nescit: nunc ex sacerdotibus: complu
res ī ordinez semetipfos ꝓcuratorum redigere: et in iudicijs pa
laz: vulgo inspectante: multa digna: indigna facere et pati: cursi
tare totos dies in plateis cum grandi falce libellorum de iudice

vno: ad alium: et vbi ventum fuerit ad aleam cause vociferari
conuiciari: mordere: et morderi. Quū tñ Justinianus scripserit
in Codice suo titulo. de ep̄is et clericis Absurdū clericis esse: im-
mo vero obprobriū: si peritos tñ se velint ostendere disceptatio
nū forensiū Sed q̄ mihi rñderi posset illa cōstitutō: seculari iu-
dicij: nō ecclesiastici p̄curationē. sacerdotib; interdicti adeo mis-
sum facim? Justinianū. et audiamus Paulū aplm: qđ scribat Co-
rinthijs Jā qđē inqt Diminuo delictū ē in vobis. quidicia habe-
tis int̄ vos: Quare nō magis iniuriā accipitis: Quare nō magis
fraudē patimini: Folebat ille Corinthios int̄ se se iudicijs cōtē-
dere: adeo vt mallet etiā iuriā ipsos accipere. fraudē pati q̄ p̄tē-
dere Multo ergo min⁹ tuliss; ille p̄sbiterum: ūamem operam q̄
tidie litigatoribus in iudicijs venditantē: et sacerdotale uerecun-
diā: p̄ obuiō q̄stu: velut publice prostituentē Q̄ exacte ad vn-
guē: ille sanct⁹ dñi discipul⁹ hñoi dedecoz causas intelligebat
qui clerum instruens per eplam dixit Unde bella et lites ī vobis:
Fōne ex p̄cupiscētijs vestris: que militāt in mēbris vestris: Si-
ne dubio ex concupiscentijs nostris: ista velut ex radice vna fruti-
cant Unde .n. sacerdoti ista indignitas. volenti tēperare suis cu-
piditatibus: Adeo nihil nobis metip̄is indignū iudicam⁹: Un-
de modo vllum speretur lucrū: Quid non mortalia pectora cogit
Auri sacra fames: Asperior aliquibus fortasse videoz Sed date
veniam queso hanc mihi modo Non ego profecto is sum. admo-
to qui tēperet om̄ia fumo: neq; possum (quod dicitur) parietes
linire lapsantē. Hīroz si nōdū nob̄ innotuit via christi: si nec h̄ q̄-
dem audiui⁹: q̄ nō ē lata et spaciōsa: s; arcta et angusta via: q̄ du-
cit ad vitā: Et nos ergo intrem⁹ p̄ portā angustā: relinqm⁹ p̄-
tib; latitudinē: In edicis mōtiū speculis habitem⁹: nō in latitudi-
ne cāporū In cāpo iustus Abel occiditur: Quare vehementer ti-
mendum est: ne quisq; descendens de montib; iusticie dei: et latitu-
dines: facultatesq; voluptatis carnalis eligens: a diabolo iminē-
te: et supplātante trucidetur Heu mihi: q̄ paucos hec mea verba
mouēt: Et fortasse nō desunt q̄ ridēt iam: non taz q̄ sunt adeo ri-
dēda hec: q̄ q̄ ego ip̄is videoz min⁹ idone⁹ a q̄ ista audiāt: vt pu-
ta qui nullos magnarū disciplinarū titulos: nec supbas dignita-
tū fimbrias oñdēt: nemo sane nisi aut doctor creat⁹: aut cleric⁹
fortunat⁹: scire nūc aliqd̄ creditur Quum tñ sit ad stipulante ve-
teri prouerbio: Sepe etiam et olitor: valde oportuna loquu-
tus At eam (q̄ abrogatur mihi homūcioni) auctoritatem ven-

dicet ab illis ipsa sibi veritas: quae utique nihil molitur inepte. Quam constat dixisse: quod persuadere valde difficile est (praesertim hoc tempore) ecclesiasticis. Accipite disciplinam meam: et non pecuniam: doctrinam magis quam aurum eligitur. De consolatione sacre scripture: quam utique inter eius utilitates non postremam ducere oportet: dicere hactenus distuli: quam illa sermoneis nostri ultimam locum occupas: uniuersos nos: non sine quam tularumque consolatione hinc dimitteret. Erit ea sane ingens: et quam possit omnes sollicitudinis: ac meroris terreni vim penitus tollere: non tam meis tamen verbis (quam minus nihilo possunt) quam sua ipsius celestis potentiae: etque efficacitiae. Est enim (ut ego plane experior: quatenus huc me: velut ex alto: in portum refero) incredibilis quaedam energia in hac sacra lectione: in nulli profecto: secularium sapientium libris quam unquam euoluerim mihi propria. Adeo profecto docet: adeo salubritate afficit atque delectat: adeo potest flectit atque persuadere. Sicut illa preceptis nos celestibus informet: siue exemplis opido quam fidelibus: nos excitet atque confirmet. Scripserunt gentiles philosophi omnium egritudinum fere proprias separatim consolationes. Ut de paupertate de vita inhonorata: et ignominia: de exilio de interitu patrie de seruitute: de debilitate: de cecitate: et de omni casu. in quo nomen ponitur solus calamitatis: easque in singulas (ut ait Tullius) scholas. et singulos libros dispartierunt. De tamen: quatenus eloquentia etiam: nec solum sapientia seculari nitebantur: vix vlli ad eleuandas animorum perturbaciones unquam optulere. Nam plerique omnes isti philosophi: in aliorum miseris consolationibus fortissimi tamen fuerunt. idem postea cum fortuna mutata: in ipsos impetum conuerterunt: mollissimi atque fractissimi inueniuntur. Nonne Cicero: homo sine controuersia: excellenti ingenio et natura praeditus: quatenus omnium doctrinarum iam inde ab initio etatis studiosissimus fuerat: omniaque que a sapientissimorum istorum: ad bene beatamque viuendum tradita essent: summo studio curaque didicerat. ob unius filiole obitum: adeo egritudine et languore se dedit: ut omnino Ciceronem se esse oblitum fuisse videri potuerit. Adeo in eo consolando omnes non aliorum modo: verum etiam proprias sui ipsius rationes inefficaces atque inanes apparuerunt. Quare frustra ex huiusmodi monumentis sapientum remedium in luctu: aut egritudine quis perierit: cui sacra lectio. hanc operam adita: atque consulta non tulerit. Neque eius hoc proprium esse solummodo iudicamus: in abducendo a tristitia animo: ut plus possit: quam philosophorum omnium: aut oratorum sententiae. Sed in sanandis quoque reliquis quibuscumque vitis: componendisque affectibus illi ineffabilem quandam vim atque potentiam superesse certissimum est. Quam eandem scripta

De consolatione sacre scripture
Caput
tertium
et ultimum

illa phoz vt habeat: tm̄ abest: vt ferme null⁹ eoz fuerit: q̄ nō alie
ac p̄ceperat: viuendo sbis suis ipse pōdus detraxerit Sacre p̄o
scripture nullus liber legit: de cui⁹ auctore: nō sit nefas sec⁹ sen
tire: q̄ p̄petua sua vita: q̄ hoīm gñi diuinit⁹ custodiēda p̄sc̄pse
rit: ope. atq; exēplo stabili sanxerit. atq; approbarit: vno tm̄ Sa
lomōe excepto: quē amor alienigenaz mulierū decepit. atq; euer
tit Hic etiā merito illis auctoritas maior: ⁊ dictoz fides plenior
Vñ si quē paup̄tas mordeat: miruz nisi facili⁹ cōsoletur Helias
hūc: at helise⁹: ceteriq; p̄pharū filij q̄ relict⁹ vrbibz. agros. ⁊ soli
tūdines: ⁊ fluēta iordanis: portioza cenis ⁊ plumis Sardanapali
ad trāq̄llā. btāzq; vitā eē docuerūt: q̄ exēpla Menenij agrippe:
at Curiij ob p̄ceptū Sānitij aurū glorioſi Lōtēpsit ille q̄dē auz.
at nō sic ianē gloriā. nō ābitōez etiā p̄tēpsit Nō sic hoīm cedibz
⁊ sāguie abstinuit: quez torretis ī morē ī p̄spectu suo ire ac fluere ī
bello letabatnr. scilic; p̄patur⁹ hac mercede triūphos. et titulos
victoriaz: hesuros saxis cinerū custodibz Si aut̄ falsa ifamia cō
tristat aliq;: cur n̄ forti⁹ eū p̄soleť mēoria Pauli p̄tēcbim cathe
nati q̄ Pub. Rutilij: iūria eq̄tū rōanorū exilto dānati: Porro si
corporis cecitatem quis plangat Qui non possit eum valentius
consolari sanctus Isaac: adeo istius lucis expers: vt etiāz cui nol
let deceptus errore benediceret: q̄ Apij coeci. aut Lu. Metel
li decora nomina: et subnixa caducis monumentis: vanoq; ru
more gloriā. Si p̄o cōtemp⁹ aliquid nubecule obfundat cuipi
am. Cur non certissimam illi consolationem afferat Si volue
rit cogitare omnes Prophetas. et sanctos viros ob hoc ipsum
semper hominum subsannationes pertulisse q̄ deo constituerāt
sedulo ac perseuerāter adherere: Pauca iam vobis memorie ex
citande gratia subijcimus exēpla: At si quis assidue et diligen
ter voluerit huic sacre lectioni inulgilare: experietur ille planissi
me nullum esse tristicie tam profunde genus: quod hec non que
at consolari Nullum morbum animi tam inolituz: quem hec nō
possit sanare. Nullum vere virtutis. decorisq; perfecti opus. cu
⁹ aut p̄cepta at exēpla luculēta ab hac nō illi vberti suppeditētur
Dortamēta fidei. ⁊ obediētie suggeret abrahā: p̄tut⁹ ⁊ patientie
Job dabit: iusticie imaginez ī Abel ī Noe. tēperantie in Jacob
ceterisq; patriarcharū dictis factisq; contēplare in quibus ca
sta quedam religionis temperantia peculiariter effulsit. Ad hos
pitalitatem: et opera pietatis. egregie te inuitabit senex Tho
bias: Ad Sanctam amicitiam. sedus Dauid. Et Jonathae

Ad abstinentiam Samuel: qui pecunias: vsq; ad calciamenta:
ab omni carne non accepit Sacerdotes: ipsi viuēdi archetypū
sibi a Simone Dnie filio mutuent: qui in vita sua vnus suffulsi
domū: et in dieb; suis corroborauit tēplū. Qui adeptus ē gloriā in
cōuersione gētis. Qui q̄si sol refulgēs: sic effulsi in tēplo dei: et q̄
si flos rosarū in dieb; vernis: et q̄si lilia q̄ sunt in trāsitu aque: et q̄
si thus redolēs in dieb; estatis odore virtutū cūcta p̄pleuit: et q̄si
vas auri solidū: ornatū omī lapide p̄cioso: sic atriu dom⁹ dei omī
sanctitatis: honestatisq; decore excoluit. Si delectat aliquē pro
patria nō timid⁹ mori: Frustra Decios mures: desideret: quū ha
beat fortissimos duces Bachabeos Qui Lurtū lacū p̄tēplatōe
tanti in patriā amoris attonit⁹ spectas. Dinus (opinor) illi⁹ sa
cti memoria afficiere. Si maioris animi virtutē in q̄dā Bacha
bei milite Elezaro cognoueris: q̄ p̄ patrijs legib; aduersus An
tiochū Eupatorē fortissime dimicās quū elephātē quēdā in exer
citu regis sup ceteros eminētē: regia vestitū lorica: aiaduertisset
arbitratus opp̄sso eo: ip̄m regē opp̄mi (quē in illo esse suspicabat)
posse: p̄cito cursu: p̄ mediā legionē hostiū stricto gladio: vsq; sub
ipsi⁹ belue ventrē abiectō clypeo penetravit: cūq; (q̄ vulneri ab
lorica patebat) gladio strēnue percussit: manib; deinde p̄pere in vē
trē immersis: intestina ei⁹ effudit: donec bestiā exanimē cū ingen
ti turriū: pugnatorūq; (q̄s gestabat) sonitu atq; fragore sup a se
ruentē: ip̄se mortis sue secur⁹: et glorie cōpos excipet. Quāta hec
virt⁹: quāta animi p̄stantia cēseri debet: In p̄fertissimū hostium
agmē sol⁹ ruit: viā p̄ obstātes pugnantiū globos ense aperit: ab
iectoq; clypeo ad cedē bestiē: man⁹ expedit: et morte p̄tēpta feroci
or: vt pleniori feriret ictu elephantū: sub ipsi⁹ bellue semiētis aluū
rimatur⁹ gladio viscera subit: eiusq; ruina (vt verbis Ambrosij
vrat) inclusus magis: q̄s opp̄sso: suo ē ip̄se sepulchriū triumpho. Sic
q̄s femine: et ibecillior sexus: inuenit qd̄ imitet: legit q̄ nature sue
fragilitatē p̄sole. De Jabin rege Chanaan triūphantē intueant
Delborā Oldam audiāt viris p̄phetatē: Sarā p̄pter virtutis p̄
rogatiuā Abrahe ip̄erantē: Rebecca mulier ad p̄sulendū dñm p̄
git: et corā sibi rñdentē illū feliciter audit Ruth: Hester: et Judith
femine tāte glie sunt: vt sacris voluminib; noīa indiderint. Anna
belcane: nōne ipsa p̄phetissa: filiū p̄phetā: et leuitā: et sacro crine
venerabilē meruit: David regē sicut angelū dñi sapientē: nonne
theuities mulier q̄dā interrogatōe p̄clusit: enigmate docuit: exē
plo dei mitigauit: Quid illa mulier: q̄s prudens: q̄ urbem a Joab

pp̄ter Sebam pduellem circūuallatā: quatiēte iā murum ariete:
seruauit sapiētia sua: ⁊ tate multitudinis piculū: muliebri auzori
tate sedauit. Quid memorē reginā austri q̄ testimonio dñi p̄dēna
tura ē oēs viros hierusalē: p̄tereo Sulannā (q̄d̄ interpretat̄ lili
um) pudoris ⁊ verecūdie luce micantē. Annā taceo phanuelis fi
liā. Delizabēth trāseo voce p̄phetantē: ⁊ vtero. Samaritana il
la q̄lis: quā mīti suo ē saluator ipse dignat̄ alloquio. Quē postea
nōne etiā mulier q̄ p̄ma meruit videre resurgentē: ⁊ aplis addu
bitantib; p̄fidēter nūciauit triūphata morte regnantē. Ecq̄d̄ hu
ius ḡnis exēpla: parū valebūt p̄solari feminas: q̄ min⁹ eas sui sex
us peniteat: quarū vitā (teste Hiero.) nō sine nota ⁊ suggillatōe
viroz; passim sancta scriptura p̄mēdat. Eadē pagina q̄s grauius
etiā narrat metuendos plerosq; exītyrannoz; q̄ doctos exēplo
punitoz; ceteros ne velint p̄fidere in potētia t̄pali: ⁊ p̄ncere disci
plinā erudit; ⁊ a scelere absterret metu filis supplicij: q̄s alioquin
nulla p̄tēplatio cohiberet naturalis honesti. Innoxiosq; p̄ vim
a sup̄bis p̄ncipib; iniq̄ opp̄ssos: eadē exēpla indicāt deū celi habe
re vindicē: q̄ sit redditur⁹ opp̄ressoz; in sinū suū opportune iu
stam vltionē. Quis nō exhorrescat: dexterā excelsi: legēs casuz; p̄
potētis pharaonis: cū omī illi⁹ sui validissimū exercit⁹ formidabi
li apparatu: sicut plūbū repēte descēdentis in abyssum. Quē ecō
trario nō p̄solet bonitas dei creatoris: Qui si volūtati ei⁹ obtem
peres: si legem eius seq̄ris: ipsa tibi elemēta etiā p̄tra sui naturaz;
seruire cōpellit. Sic Adonibezeth: Eglon: Benadab: Senna
cherib; Holophernes: Nabuchodonosor: Antioch⁹: Plicanoz;
et ceteri quoz; p̄ sacrā scripturā iniq̄tas sparsim legit̄: documēto
esse possunt scelera sua: nō impunita fore p̄ncipib;: nec iustoz; pa
tentiā periturā in finē: aut q̄ vexātur īmerito: digne vltionis so
latio: p̄petuo carituros. Siue igif in tētationib; clamātes ad do
minū t̄paliter exaudimur: exeuntē de carcere petrū respiciamus.
Siue nō exaudimur: eundē illū venerabilē senē: ad ignominiam
crucis strēnue vadentē eque intueamur. Adeo nullū est aduersi
tatis: siue erūne genus: cui⁹ p̄solationē: sacrarū sedul⁹ cultoz; lite
rarū frustra q̄rat. Nec videat̄ infirma hec aut frivola p̄solatio ali
cui q̄ alienoz; maloz; exēplis nitit̄. Nā vt h̄ taceā: q̄ hmōi enūera
tione exēploz;: nō minimū efficit̄: vt ferēdū sibi q̄spiā id q̄s leuis
cēseat: q̄d̄ iā ante videat̄ sc̄tōs q̄sdā moderate ⁊ tranq̄lle tulisse:
ipsa hec p̄pter iusticiā nō solū laboz; piculo: ūq;: s; etiā mozi ⁊ vl
tūmi supplicij p̄pessio: p̄cipua q̄dā felicitas existimata olim: ac p̄

pe modū accersita vltro a sc̄tis ē. Quare haud sc̄io: vtrū dubitē:
pl⁹ sibi placuisse Petrū iā i crucē a Herone sublatū: an educēte ā
gelo: de carcere paulo ante liberatū. Nā si Augus. credim⁹: tra/
ctāti illud ex ps̄. cxxxvij. Sup̄ irā inimicoꝝ meoꝝ extēdisti manū
tuā: ⁊ saluū me fecit dextera tua. Hec est sal⁹ dextere dei: q̄ post
hāc vitā saluat. Altera s̄o sal⁹ tp̄alis ⁊ carnalis: sinistre sal⁹ ē: nō
q̄ de⁹ in seip̄o dextrā habeat: aut sinistrā. s̄ q̄ dextre nomen acce/
pit felicitas illa: q̄ oculis mortaliū oñdi nō p̄t. Hac dextera saluū
fecit Petrū: hac Paulū: hac Laurētii: nō sinistra: s̄ ē: salute tp̄ali
Sūt em̄ vt legit̄ ps̄. xxxij. multe tribulatōes iustoz. Qd̄ ample/
ctēs p̄ verissimo idē doctor: ⁊ sacrat⁹ ps̄ul Aug. Si iniusti sunt i
quit pauciores hñt p̄secutōes. Si iusti mltas hñt. S̄ post pau/
cas: aut nullas afflictatōes: illi veniēt ad tribulationē sempit̄na:
vñ nūq̄s eruent̄ Iusti āt post mltas difficultates: ⁊ assidua certa/
mina: ad pacē sempiternā: vbi nūq̄s aliqd̄ mali patient̄ Nemo ve/
strū q̄so reuerēdi p̄zes: mibi s̄ loco vicio p̄tat. Si pleraq̄ s̄ ver/
bis militarib⁹ p̄fat⁹ suero (nā qd̄ ē nisi militia: vita hoīs sup̄ trāz)
Qm̄ igit̄ arduā p̄ditionē sustinet in hac vitā tp̄ali: miles Lh̄i: ne/
q̄ em̄ ferūt illi⁹ reg⁹ castra: delicatū satellitē (q̄les vereoz nūc ma/
gno nūero ne sim⁹) cui sp̄ in acie manēdū: nihil vnq̄s de disciplina
remittēdū: sine it̄missione orādū: p̄cinct⁹ lūbis in p̄p̄atiōe euan/
gelij p̄tinēter stādū: cū septē p̄nciosissimis aīe hostib⁹ assidue p̄si/
gēdū: oib⁹ coz̄pis voluptatib⁹ renūciādū: q̄cqd̄ ē opū seculi hui⁹
p̄ nihilo hñdū: i nulla creatura: s̄ in solo creatore sperādū Et p̄p̄
eūdē huic q̄z mūdo fundit⁹ moriēdū: ita vt ābulans in carne: nō
tñ viuat carne. Sibimetipsi sepe q̄es: sepe mēsa: sepe verba: sepe
hoīm (⁊ p̄fertim q̄ sunt ip̄aris p̄positi) colloq̄a denegāda: p̄feren/
da obp̄obria: vincula: exilia: oēs cruciat⁹ coz̄pis: deniq̄ mors ip/
sa: si ratio: si religio ip̄eret: subeūdā alacriter p̄pter veritatē: ne er/
go sub difficultatū tāta mole fatisceret: ne inq̄s territ⁹ rerū p̄ode/
re: on⁹ rollēdū refugeret: nō decuit illū sine p̄sentissima p̄solatōe
in hm̄oi plena laboz: tētationūq̄ dimicatōe: relinq̄ S̄ tñ abest
vt q̄cūq̄ Lh̄i bon⁹ athleta: p̄solatōe egeat: vt etiā illo sp̄odente
(q̄s nō vellet ch̄zo credere:) sup̄ aspidē sit ⁊ basiliscū: sine vlla sui/
noxa: īgressur⁹: p̄culcaturusq̄ leonē ⁊ draconē Pl⁹ dico: illi īsup̄
in ip̄o certamie ē affutur⁹: nec adfutur⁹ solū: s̄ ereptur⁹ q̄z piclitā/
tē: nec ereptur⁹ mō: s̄ etiā glificatur⁹: ⁊ lōgitudie dierū: s̄ ē: crop/
tata īmortalitate: nec sine sui salutar⁹ p̄fructa visione repleturus
Quis age dur⁹ posset acri⁹ incitādo: suos milites aīare ad plūme

Que cuius impatoris cohortatio talis: audita est vnq̄: tam vehe-
 mēs: pollēsq; tā securo victorie. Ego cū ipso sum in tribulatōe in-
 quit: eripiā eū: et glificabo eū. Quid hoc aliud ē dicere: q̄ pugnet
 solū meus miles: et ondat se ppter me cupere tū vincere. Ceterum
 de victoria nihil dubitet: vbi ille aduersarij ruētis iper? sustinere
 nō poterit: ego eripiā: ego subibo. Et licet profligat? hostis: ope
 auxilij mei: nō illi? p̄tute cesserit: remunerabor eū nihilotamē se
 cius: ac si solus alioq̄ sine me vicisset. Profecto iā q̄cūq; post talē
 post tā piā: fortēq; cohortationē: pnis: lubēt: hufq; animis: h̄ plū
 um nō capeſſim? ignobiles: et degeneres milites sum? nec satis
 digni (vereor) q̄ in ch̄i Jesu militia numeremur. Proinde posi-
 tis auri: et argēti p̄ciosis ipedimētis (ad q̄ prob dedec? nō centu-
 riones mō: et signiferi q̄dā: sed etiā tribuni: et sup̄emi sp̄ialis mili-
 tie ducea: stupere nup̄ nūmū ceperūt) calciem? pedes n̄ros: p̄pa-
 tione euangeliū pacis: habeam? succinctos veritate lūbos: pect?
 lorica iusticie defendat: caput includat salutis galea: dextrās ar-
 memus gladijs sp̄ialib; hoc ē: sacre scripture testimonijs: omni
 ancipiti gladio penetrabiliorib;: et ante oīa fidei scutū p̄feramus:
 q̄ ignita neq̄ssimi tela excipiant. Sicq; instructi: et sperātes pug-
 nā: sup̄bū hostē (sed incassuz nos territatem: q̄ad istis armis nos
 tutabimur) fixis in petra vestigijs: et vt fortes decet bellatores: p̄-
 uocem?. S; caueam? om̄i sollicitudine: q̄ possum? ne sum? sum-
 mo huic n̄ro impatori de honestamēto: ne q̄cūq; faciamus: cogite-
 mus ve illi? disciplina indignū. Quo ē impator: q̄spiam scientior
 belli gerēdi: eo iniquore animo fert suū militē nō vincere. Quātuz
 ergo putem? (a q̄ solo ē ipsa victoria) regi n̄ro displicere: Si mi-
 lites ei? languide pugnēt: aut etiā turpiter hostib; terga vertant:
 haud quaq; aīo placato hoc laturū: indicio nobis ē: vel illa vox
 Hieremie dicētis Maledict? q̄ facit opus d̄ni fraudulēter. et ma-
ledict? q̄ gladiū suū p̄hibet a sanguine. Ex more romane militie
 (vt in p̄decretis Justiniani legim?) capitale erat: si miles aut sig-
 na reliq̄ſſet: aut hosti arma romana tradidisset. Ipse q̄q; dux n̄r
 Ch̄s iesus: iura: et leges has suo militi sancit: ne vsq; ab inclyto
 victorioso crucis signo: ad spes inanes: et infantas falsas oculos
 auertat: ne arma sua hostiliū partiū arbitrio summittat: habitur?
 p̄ hoste eū q̄cūq; fecerit. Nō em̄ parū maiestātē suā violari eo eri-
 stimat: si spurcissimi et crudelissimi hostes vllū armorū suoz ius si-
 bi faciāt. Aut vllō aduersus suos p̄spero pugne successu glorient?
 Ecōrrario aut victorie suoz: supra q̄ narrari q̄at: fauet: p̄inde vt

Flota ar-
 maturam
 ch̄iani ho-
 minis

Maledictus qui
 fraudulenter
 opus d̄ni facit.